

28 september 1964.

GEHEIM

Land: Frankrijk
Onderwerp: Gesprek met een vooraanstaand lid van de UNR.

Referenties:

Datum van
waarneming: Tweede helft september 1964.

Bron: Betrouwbaar met goede contacten in politieke
kringen.

Opmerkingen:

Mede
Verzonden aan: het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Mr V.G.M. Marijnen
Minister-President
Plein 1813, nr. 4
's-GRAVENHAGE

GEHEIM

GEHEIM

28 september 1964.

Frankrijk

GESPREK MET EEN VOORAANSTAAND LID VAN DE UNR

Tijdens een gesprek met een vooraanstaand lid van de UNR gaf deze de volgende uiteenzetting van het politieke beleid van de Franse regering met betrekking tot Oost-Europa.

"Uiteraard voelt de regering zich aangetrokken door de nieuwe mogelijkheden om handel te drijven met Oost-Europa. Maar dat is niet de hoofdzaak; de culturele samenwerking is dat nog minder. De kern van het beleid is van zuiver politieke aard. Frankrijk constateert het uiteenvallen van het communistische blok; en niet alleen door de splitsing Rusland-China, maar ook doordat in Oost-Europa de satellieten hun eigen weg gaan. Volgens de Franse regering is dit proces niet meer tegen te houden: de Oosteuropese staten zullen zich steeds meer vrij maken van Rusland, en tenslotte vrijwel geheel onafhankelijk worden. Dat wil niet zeggen dat ze ophouden communistisch te zijn, maar wel dat ze niet meer door Rusland zonder tegenstribbelen gebruikt kunnen worden voor de buitenlandse politiek van Moskou.

Frankrijk nu voelt zich aangetrokken tot allen die naar nationale zelfstandigheid in de buitenlandse politiek streven: de Gaulle wil een dergelijke ontwikkeling aanmoedigen, in de hoop dat die landen, als beloning voor Frankrijks hulp, eerst Frankrijks advies en later een zekere leiding van Frankrijk zullen aanvaarden. Wat dit betreft is er geen verschil tussen de politiek die de Gaulle in Zuid-Oost-Azië volgt ten opzichte van Laos en Vietnam bijvoorbeeld, en de politiek die hij tegenover Roemenië volgt. De Gaulle wil volle bewegingsvrijheid hebben t.o.v. Amerika, maar ook t.o.v. Rusland, en t.o.v. China. Hij speelt dus Rusland uit tegenover Amerika (met de redenering:

GEHEIM

Rusland is de minst imperialistische communistische mogendheid); daarna speelt hij China tegen Rusland uit (in Z.O.Azië onder het motto hier is China belangrijk en Rusland machteloos) en tenslotte speelt hij de satellieten uit tegen beide, zowel tegen Rusland als China.

In elk geval is de tijd voorbij van de twee blokken. Het blok der roden valt uiteen en de Gaulle gaat zich daarin mengen. Hij verwerpt de aanklacht dat hij daarmee het westerse front verzwakt, want, naar zijn oordeel, is het communistische front zo zeer verzwakt dat de zelfstandige politiek geen kwaad kan. Frankrijk beschouwt zich dus altijd als een loyale bondgenoot.

Op de theorie van een Europa vanaf de Atlantische Oceaan tot aan de Oeral dient een correctie te worden aangebracht. Het doel van de Gaulle thans is een Europa op te bouwen vanaf de Atlantische Oceaan tot aan de Russische grens: een continentaal Europa dus, zonder Engeland, maar ook zonder Rusland. Als overgangsfase zou de Comecon-combinatie tegenover Brussel in dezelfde positie moeten worden gebracht als de EFTA. In een volgende fase zou de Comecon dan nader tot Brussel moeten worden gebracht. Dit is één der redenen waarom de Gaulle niet kan afzien van Franse leiderschap over Europa met inbegrip van leiderschap over Duitsland. De Oosteuropese landen zullen nooit dichterbij een Europa willen komen dat door Duitsland wordt overheerst.

De politiek van de Gaulle gaat uit van de effectieve verzwakking van Rusland: Rusland poogt de satellieten weer bijeen te smeden, maar dat zal Chroesjtsjow niet lukken. Rusland is door zijn inwendige en economische problemen genoodzaakt de ontwikkelingslanden aan hun lot over te laten. Tot nu toe heeft het Westen

van die situatie niet voldoende geprofiteerd; Amerika blijft óók in de oude sleur doorgaan. Frankrijk pakt daarom zijn kans. Er moet dus op worden gerekend dat in de naaste toekomst het Quai d'Orsay steeds meer diplomatiek contact zal maken met de satellietlanden, om na te gaan in hoeverre Frankrijk en die satellietlanden samen dezelfde manoeuvres kunnen maken om op den duur te komen tot een diplomatie die men in grote lijnen "de diplomatie van het Europese continent" zou kunnen noemen. Daarbij hoopt de Gaulle dat de wijze waarop hij de Amerikanen het hoofd biedt een aansporing zal zijn voor de satellieten om dezelfde houding t.o.v. Chroesjtsjow aan te nemen. Hij gelooft ook dat zijn houding t.o.v. de V.S. die satellietlanden met respect en sympathie voor hem vervult.

Op die wijze zou een derde macht ontstaan, een combinatie van landen die dit gemeen hebben dat ze niet onder de hegemonie van één der groten willen staan."
